אירועים באגרות הראי"ה

ההזמנה לרבנות ירושלים (תרע"ט)

תרע"ט (1918–1919)

4 אגרות

רקע, האגרות המרכזיות, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

רקע

עם תום מלחמת העולם הראשונה הוזמן הרב קוק, שישב אז בלונדון, לכהן כרבה של ירושלים. משרה זו הייתה מיותמת כמה שנים, מאז פטירת הרב שמואל סלנט. בתרע"ט נענה הרב קוק להזמנת ראשי המוסדות והישיבות וחלק מרבני ירושלים, ואחרי כשלוש שנים בלונדון חזר לארץ ישראל.

באגרותיו מאותה שנה הרב קוק מתנה את הסכמתו באחדות של כל הכוחות בעיר, ושוקל אם המשא לפי כוחו. ההחלטה לא הייתה מובנת מאליה: גם ועד העיר יפו ביקש שישוב לכהן ברבנותה, ובירושלים עצמה היו שהתנגדו - הרב יוסף חיים זוננפלד אמר שהרב קוק צריך להיות רבה של יפו, אבל לא של ירושלים.

האגרות המרכזיות

כרך ג', אגרת תתקיח: בנו, הרב צבי יהודה

"מהועד הכללי דירושת"ו קבלתי מכתב כמו כתב רבנות בבקשה גדולה לקבלת המשרה ובהבטחה שמצדם יספיקו ככל הנדרש להנהגת הבית והסיפוק בכבוד הראוי"

כרך ג', אגרת תתקנ: הרבנים חברי הוועד הכללי של כנסת ישראל, ירושלים

"הגיע לידי מכתבם הנכבד בצרוף הטשיק בן מאה לי"ש"

כרך ג', אגרת תתקנד: הוריו (ולאמו ביידיש)

"שתהי' פינתנו ישרה לירושת"ו"

כרך ג', אגרת תתקנח: בנו, הרב צבי יהודה

"הגיענו דעפעשע מועד העיר ביפו, שהם דורשים לבא שמה, ושהם מכינים דירה"

הרב שלמה אבינר

לפי הרצי"ה, החפץ חיים הבין שהגאולה דורשת גם הנהגה ציבורית ממשית, ולכן דרש מהרב קוק שיסכים לכהן ברבנות בירושלים. והרב חרל"פ כתב שבגלל פעולותיו של הרב קוק בכל שכבות העם, כמו במסע המושבות, השתדלו ישרי הלב בירושלים להביאו לעיר. (מקור: מתוך ספרי הרב)

נוסח האגרות המרכזיות

4 האגרות המרכזיות, כל אחת עם התמצית שלה

אגרות הראי"ה – כרך ג' – אגרת תתקיח

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ג' מרחשון תרע"ט **נמען:** בנו, הרב צבי יהודה

הימים הנוראים עברו כשורה, עם בשורות כלליות טובות. התנועה מתקדמת, ומעטים מבינים איך תנועה 'אצילית' חובקת המונים בלי לגרוע מאגודות קיימות. הוועד הכללי בירושלים שלח לו כעין כתב רבנות לירושלים, עם הבטחת פרנסה בכבוד. הרב קוק השיב שאם טובת העיר דורשת זאת לא יימנע, אבל צריך שיתאחדו כל הכוחות: בתי הדין, ראשי המוסדות, המושבות, וגם הספרדים. מאסף 'דגל ירושלים' ייצא ביידיש ובעברית, והרב קוק מזמין את הרצי"ה לכתוב. מר עמוס הספרדי התלונן שהרצי"ה מחמיר במאכלים עד שבריאותו נפגעת; אין להחמיר בפת פלטר במקום חשש בריאות.

עיקרי הדברים

- הצעת הרבנות בירושלים.
- תנאי: איחוד כל הכוחות.
- מאסף 'דגל ירושלים'.
- חומרות המאכלים ובריאות הרצי"ה.

נוסח האגרת

ב"ה[1], ג' מ"ח[2] עטר"ת[3].

בני חביבי ויקירי שליט"א[4], תל"י[5] עברו עלינו הימים הנוראים והטובים ב"ה כשורה, במהלך הגון ורצוי, מצורף לבשורות ותקוות הטובות הכלליות, אשר בע"ה[6] מהן נשקפות צדקות ועז לעם עולם, וכל יצורי תבל הנתונים במועקה הנוראה אשר הסבה הרשעה העולמית עליהם בהמון כשפיה הרבים. וחדות ד' תעודדנו, כי מהרה קץ לחושך יושם והיתה הרוחה, וקרן ישראל יתרומם וינשא לשמחת לב כל ישרי לבב. הננו מאד צמאים לדבריך היקרים, איך עברו עליך הימים הטובים, ומה מחשבותיך והחלטתך לימים הבעל"ט[7], ומה פעלת בדבר תנועתנו הקדושה במשך הזמן, ומה עשו חביבינו הנאמנים לדגלנו בענין הקדוש הזה. ב"ה שתנועתנו מתקדמת, ומשדרות שונות באות ידיעות ע"ד[8] יחושים טובים ועמוקים לטובת הסתדרותנו.

אמנם לא רבים יבינו משפט איך עומד מצב אצילי בתנועה החובקת גם המונים, באופן שאינה צריכה לגרע מזכיותיהן של כל קבוצות ואגודות שכבר נוצרו ויצאו אל הפועל בשכבר הימים, גם כמלא נימא.

אבל במשך הזמן יתבררו הדברים בעה"י[9] ויכירו הכל, שדגלנו הקדוש בא להרחיב את הגבולים בכרם בית ישראל, לעודד כל רוח, ולרומם כל נשמה, לזרז כל ידים למפעלים נעלים וחשובים, להחיות על ידם את אור תחיית עמנו, ולפאר בהם את צמח ישועתנו. מהועד הכללי דירושת"ו[10] קבלתי מכתב כמו כתב רבנות בבקשה גדולה לקבלת המשרה ובהבטחה שמצדם יספיקו ככל הנדרש להנהגת הבית והסיפוק בכבוד הראוי. והשיבותי להם, שאמנם אם קטנתי מלקבל משרה קדושה ורבת אחריות זו, אבל אם טובת עיקו"ת[11] דורשת כן א"א[12] לי להמנע ממשא הקדוש הזה, ודי יצליחנו. אבל העירותי

להם שהדבר צריך שיתאחדו בענין כל הכחות שבעיה"ק[13], ויבאו עה"ח[14] הבתי דינים וראשי המוסדות החשובים, והכחות היותר טובים בערי הקודש והמושבות, וגם לרכש איזה יחש אפשרי עם אחינו הספרדים. נקוה שתשועת ד' תשגבנו ונזכה להוציא אל הפועל את מאוויי לבבינו למען עם ד' ונחלת קדשו. הננו מקוים בע"ה להוי"ל[15] מאסף "דגל ירושלים", שיקחו בו חלק סופרים הגונים ורבנים חשובים. וכבר הודענו בעתונים לדרוש שהחומר הספרותי יאסף עד ר"ח כסלו הבעל"ט. ויש בדעתי בע"ה שיודפס בשני הלשונות המתהלכות בישראל, באידיש ובלה"ק[16].

אולי תקח גם אתה חלק בעריכת איזה מאמר. וגם אולי תעורר איזה כחות ספרותיים ממכריך בזה. ואם בר טוביה משיג את הדבר לאשורו, ויכתב כראוי, אקוה שלא נקפח את שכרו בעה"י. אנו שואפים שהדבר יהי'[17] מואר מכל הצדדים כולם בכל היחושים להמעמד הקיימים בישראל ולכל משאלות הרוח והחיים. גם מודעות יתקבלו בו כראוי למאסף שיש תקוה שיהי'[18] נפוץ במספר הגון, ויד רבים תהי'[19] ממשמשת בו.

נקוה שהשי"ת[20] יכונן מהרה את השלו'[21] בעולם, ואור ישועה כללית יזריח לנו, ובישועת הכלל נושע ג"כ[22] בענינינו הפרטיים, שהם הרבה מאד חבוקים ומקושרים בעניני הכלל כולו.

דר"ש[23] כל יקירנו ואוהבנו. תמיהנו מאד שלא הגיענו שום מכתב מחביבינו הר"א[24] קמחי שי'[25]. מה מאד משתוקקים אנו לדעת משלומו הטוב, ומשלו'[26] צאצאיו היקרים הקרובים כ"כ[27] אל לבנו.

פה הי'[28] הספרדי מר עמוס, ומאד קבל עליך שהנך מחמיר יותר מדאי בעניני זהירות הנוגעים במידי דאכילה, עד שהדבר מגיע חלילה לגרעון במצב בריאותך. אמנם אקוה בע"ה שבר דעת ושכל ישר שכמותך יבי"י[29] לא יהי' חלקו בין המפליגים בדברים חוץ משורת ההלכה, ועת ומשפט ידע לב חכם. בכ"ז[30] מאד אחפץ לדעת מה הם הענינים שעל ידם הנך כ"כ נדחק עד כדי הצמצום בעניני האכילה, אם הדבר מגיע לפת פלטר, רחוק הוא להחמיר בזה הרבה במקום דחק ולחץ הבריאות. ודי יעודדך יחזקך ויאמצך למען שמו לאוי"ט[31], ונזכה לראותך בתור האדם המעלה מאושר בכל טוב סלה, כנה"י[32] ונפש אביך מצפה צביונך ותפארתך כה"י[33],

הק' אברהם יצחק ה"ק

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. מ"ח - מרחשון
3. עטר"ת - השנה תרע"ט (1918/1919) - כתובה במילה "עטרת"
4. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
5. תל"י - תודה לא-ל יתברך
6. בע"ה - בעזרת השם
7. הבעל"ט - הבא עלינו לטובה
8. ע"ד - על דבר
9. בעה"י - בעזרת השם יתברך
10. דירושת"ו - דירושלים תבנה ותכונן
11. עיקו"ת - עיר קודשנו ותפארתנו
12. א"א - אי אפשר

13. שבעיה"ק - שבעיר הקודש
14. עה"ח - על החתום
15. להו"ל - להוציא לאור
16. ובלה"ק - ובלשון הקודש
17. יהי' - יהיה
18. שיהי' - שיהיה
19. תהי' - תהיה
20. שהשי"ת - שהשם יתברך
21. השלו' - השלום
22. ג"כ - גם כן
23. דר"ש - דורש שלום
24. הר"א - הרב רבי שם שמתחיל באות א (כגון אברהם / אליהו / אהרן / אליעזר) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
25. שי' - שיחיה
26. ומשלו' - ומשלום
27. כ"כ - כל כך
28. הי' - היה
29. יב"י - ירבו בישראל
30. בכ"ז - בכל זאת
31. לאוי"ט - לאורך ימים טובים
32. כנה"י - כנפשו היקרה
33. כה"י - כנפשו היפה

אגרות הראי"ה – כרך ג' – אגרת תתקנ

תמצית האגרת

תאריך ומקום: בי ניסן תרע"ט **נמען:** הרבנים חברי הוועד הכללי של כנסת ישראל, ירושלים

הרב קוק מודה על מכתבם ועל צ'ק של 100 לירה. הרב קוק מקווה לנסוע בחודש אייר, ומבקש שיודיעו במברק אם יש עניין כללי שיוכל לפעול לטובתו.

עיקרי הדברים

- תודה על 100 לירה.
- נסיעה באייר.
- בקשה למברק.

נוסח האגרת

ב"ה[1], בי ניסן עטר"ת[2].

שלו'[3] רב וברכת ד' מקודש לכבוד ידידי הרבנים הגדולים בתו"י[4] רבי פעלים חברי ועה"כ[5] כנס"י[6] שליט"וה בתוככי ירושלים עיקו"ת[7] תובב"א[8].

אחדשה"ט[9] באהבה נאמנה.

הגיע לידי מכתבם הנכבד בצרוף הטשיק בן מאה לי"ש[10], תשואות חן חן למעכ"ת[11] על רגשי החבה אשר בדבריהם ובמפעלם, נקוה שמי ששכן שמו בעיר קדשו ב"ה, יחזקנו ויזכנו בקרוב לעלות אל הקדש ויאמץ את כוחותינו לעבוד שכם אחד עבודת עבודה ועבודת משא לרומם קרנות צדיקים יראי ד' וחושבי שמו בעיר עז לנו, ובמלוא רוחב ארצנו הקדושה למען תחזקנה ידי כל עושי טוב בעם ד' הגוי כלו, ושלו'[12] אמת וחן וכבוד יתן ד' לכל ההולכים בתמים. נקוה לעשות את נסיעתנו בחודש אייר הבעל"ט[13] בעזהשי"ת[14], ואם ישנם דברים הנוגעים למצב הכלל שיהי'[15] אפשר בידי לעשות לטובתם, לפי השערת כבוד מעל"ת[16] ייטיבו להודיע הדברים ע"י[17] דעפעשע, כי כמובן ע"י מרוץ מכתבים הזמן כבר קצר יותר מדי.

והנני חותם בכל חותמי ברכות בתקוה לתשועת ד' לחדות בשמחה וטוב לב את פני מחמדי לבבי סגולת עם קדוש בעיה"ק[18], וכל החיל אשר אור ד' ורוממות קדש תורתו הוא ישעם וחפצם לרומם קרן ישועה לכל פזורי ישראל ולכל אפסי ארץ בב"א[19], אוהבם הנאמן.

הק' אברהם יצחק הכהן קוק

1. ב"ה - ברוך השם
2. עטר"ת - השנה תרע"ט (1918/1919) - כתובה במילה "עטרת"
3. שלו' - שלום
4. בתו"י - בתורה ויראה
5. ועה"כ - ועל הכתוב
6. כנס"י - כנסת ישראל

7. עיקו"ת - עיר קודשנו ותפארתנו
8. תובב"א - תבנה ותכונן במהרה בימינו אמן
9. אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
10. לי"ש - לירות שטרלינג
11. למעכ"ת - למעלת כבוד תורתו
12. ושלו' - ושלום
13. הבעל"ט - הבא עלינו לטובה
14. בעזהשי"ת - בעזרת השם יתברך
15. שיהי' - שיהיה
16. מעל"ת - מעלת
17. ע"י - על ידי
18. בעיה"ק - בעיר הקודש
19. בב"א - במהרה בימינו אמן

אגרות הראי"ה – כרך ג' – אגרת תתקנד

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ג ניסן תרע"ט **נמען:** הוריו (ולאמו ביידיש)

ברכה להוריו שמלאו להם שבעים וחמש שנים באדר שני. אחרי חילופי מכתבים עם הוועד הכללי, והסכום ששלחו כסימן להסכמה, החליטו: 'שתהיה פינתנו ישרה לירושלים'. הרב קוק מקווה לפעול שם 'בדרכי נועם', גם ביחס לשאר הקבוצים בארץ. לאמו ביידיש: הרב קוק חוזר על הברכות לרגל יום היובל.

עיקרי הדברים

- ברכת שבעים וחמש.
- ההחלטה: ירושלים.
- דרכי נועם עם כל הקבוצים.

נוסח האגרת

ב"ה[1] י"ג ניסן עטר"ת[2]

שלו'[3] וברכה אורך ימים ושנות חיים טובים, דשנים ורעננים בבריות גופא ונהורא מעליא, לכבוד הורי היקרים עט"ר[4] וצפירת תפארתינו, אאמו"ר[5] הרב הגדול בתו"י[6] טהורה מוהר"ש[7] זלמן הכהן שליט"א[8]

ואמי מורתי הכבודה ויקרה אשה יראת ד' מרת פערא זלטה תחי'[9] לאוי"ט[10], ויזכו לראות רב נחת מכל צאצאיהם, זרע ברך ד, לשם ולתהילה ולתפארת בכל טוב, בחדוה ושמחת עולם.

הורי היקרים, לבי ובשרי ירננו בשבח והודות לאל חי, שהחיינו וקיימנו ליום מלאת לכם שבעים וחמש שנים, בירח אדר שני העבר. והנני בזה מתכוין מרחוק כנגד המברכים כל יקירינו צאצאיכם היקרים אשר עמכם על אדמת הקודש, וכל יקירנו ואוהבנו מקרוב ומרחוק המשתתפים בשמחת לבבנו. ואני תפילה ימים רבים ושנות חיים של שיבה טובה יוסיף לכם המוסיף מחיה חיים ב"ה, ונזכה לתקופות ימים ושנים טובות הבעל"ט[11], לחוג עמכם יחד, הורים יקרים וחביבים, חגיגות של שמחה ברב נחת מפרטיותנו, בחוברת עם עונג, ונחת וחדוות לבב של שמחת כללות עם ה' הגוי כולו, אשר יעלז וישמח לפני ד' בחדות עז ישועות, וששון עליצות קודש. קבלו באהבה וברצון הורינו היקרים, את הברכות אשר ירחשו לבבינו, מפה מארץ מרחקים, ויהי נועם ד' עלינו, ויכונן את מצעדנו לטובה, ונזכה בקרוב ברב רחמיו להתראות עמכם בשובע שמחות על אדמת קודש צבי חמדת לבבינו עדי עד.

והנה מקוים אנו ומצפים לישועת ד' שיזכנו במוקדם האפשרי לעלות אל הקודש ולקבע מקום קביעות דירתנו בעיר קדשנו ותפארתנו ירושת"ו[12], ויחננו ברב טובו לעבוד עבודתו ועבודת עם קדשו בשובה ונחת, באהבה ואחוה ושלו'[13] וריעות, ויהי'[14] עם פינו בעת הטיפנו ועם ידינו במעבדנו, לחן ולכבוד, לטובה ולברכה.

ע"פ[15] חילוף המכתבים עם מו"מ[16] הועה"כ[17], וע"פ[18] הסכום אשר שלחו, אע"פ[19] שאין זה מהעקרים בכ"ז[20] הלא הוא אות על הסכמת וחפץ אנשי לב, הסכמנו בע"ה[21] שתהי'[22] פינתנו ישרה לירושת"ו[23]. ונקוה בעה"י[24] בכל האפשרות איך לכוין את הדברים באגודת אמת בדרכי נועם ועתרת שלו', גם ביחש לשארי הקבוצים של אחינו היקרים יושבי ארץ הצבי, שכולם חקוקים בחותם קודש על לוח לבבי לאהבת עולם.

והנני בזה חותם בכל חותמי ברכות, בשמחת הרגל הקדוש הבעל"ט, וביתרון הכשרו, נועמו והדרת קדשו, כנפשכם היקרה ונפש בנם עבדם מוכן לשרתם בחרדת והדרת קודש באה"ר[25] בתשועת ד' והמון חסדיו,

אברהם יצחק ה"ק

ליעבסטע און טייערסטע מוטער לעבוואהל. איך וויעדערהאל די גליקווינשונגען און דעם גראטוליערען, וואס איך האב אין לשון-הקודש אויסגעשפראכען, צו אייך ליעבע עלטערען לעבען, צו דעם פארבייגעגאנגענען פינפאונזיעבציגיערי-גען יוביליאום-טאג, אין דעם פאריגען מאנאט. געבע השם יתברך עס זאלען ערפיעלט ווערען אלע ברכות, וואס עס זיינען אויסגעשפראכען פון נאהענט און פון ווייטען, צו אייך ליעבענסווירדיגע און האכגעשעצטע עלטערען. זאל אונז דער אלמעכטיגער מיט זיין חסד מזכה זיין שן דעם צוקונפט נאך פיעלע פרידען צו האבען פון אייך, און איהר פון אונז אלעמען און פון כלל-ישראל, מיט אלעס גוטעס. פיעלע גוטע גליקליכע יאהרען, מיט געזונדהייט, מיט נחת און כבוד, און בעסטע צופרידענהייט זאל השם יתברך אייך שיינקען. נאך דעם גרוס און וואונש אייער גליקווינשענדער אייער זאהן, חותם בברכה ויראת הכבוד.

תרגום

אמא אהובה ויקרה. מאד חיי בטוב. אני חוזר הברכות והאיחולים, שהבעתי בלשון הקודש, אליכם הורים יקרים שתחיו, אל יום חג היובל של שנת השבעים וחמש שהיה בחודש העבר. יתן השם יתברך שיתמלאו כל הברכות, שהובעו מקרוב ומרחוק, אליכם הורים אהובים מאד ונערצים מאד. הכל-יכול בחסדו יזכה אותנו בעתיד להיות לנו רב שמחות מאתכם ולכם מכולנו ומכלל ישראל, בכל טוב. שנים רבות טובות מאושרות, בבריאות, בנחת-רוח וכבוד, בשביעת-רצון מרובה, יעניק לכם השם יתברך. כדרישת וברכת בנכם מצפה טובכם.

1. ב"ה - ברוך השם
2. עטר"ת - השנה תרע"ט (1918/1919) - כתובה במילה "עטרת"
3. שלו' - שלום
4. עט"ר - עטרת ראשי
5. אאמו"ר - אדוני אבי מורי ורבי
6. בתו"י - בתורה ויראה
7. מוהר"ש - מורנו הרב רבי שם שמתחיל באות ש (כגון שמואל / שלמה / שמעון / שמחה / שאול) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם

8. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
9. תחי' - תחיה
10. לאוי"ט - לאורך ימים טובים
11. הבעל"ט - הבא עלינו לטובה
12. ירושת"ו - ירושלים תבנה ותכונן
13. ושלו' - ושלום
14. ויהי' - ויהיה
15. ע"פ - על פי
16. מו"מ - משא ומתן
17. הועה"כ - הועד הכללי
18. וע"פ - ועל פי
19. אע"פ - אף על פי
20. בכ"ז - בכל זאת
21. בע"ה - בעזרת השם
22. שתהי' - שתהיה
23. לירושת"ו - לירושלים תבנה ותכונן
24. בעה"י - בעזרת השם יתברך
25. באה"ר - באהבה רבה

אגרות הראי"ה – כרך ג' – אגרת תתקנח

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ב לעומר תרע"ט **נמען:** בנו, הרב צבי יהודה

הם משיגים רשיון, ואז יוכלו לכתוב מכתב שיקל על נסיעת הרצי"ה; אבל אם הרצי"ה יכול לנסוע בלי לחכות - שלא יאחר. הוועד הכללי בירושלים שלח 100 לירה ומכין דירה ומשרד, ומוועד העיר ביפו הגיע מברק שגם הם מכינים דירה; ההחלטה תהיה בארץ. מכתב הרב פינס מראה 'קינטור' עם אנשי 'אגודת ישראל', והרב קוק מצטער: מטרת ההסתדרות היא 'לרומם את נס השלום'.

עיקרי הדברים

- הרשיון.
- ירושלים ויפו מכינות דירה.
- צער על קינטור עם אגודת ישראל.

נוסח האגרת

ב"ה[1] י"ב למב"י[2], עטר"ת[3].

בני מחמדי שליט"א[4], נשמחנו בכרטיסך מחוהמ"פ[5] העבר. נקוה לשמו ית'[6] שיהי'[7] עם ידינו בעת מעבדנו, ויצליחנו ברחמיו להגיענו למחוז קודש חפצנו ברב טוב ושמחה בחסדו הגדול. והנה כבר אנו מתעסקים להשיג את הרשיון, ונקוה שיצא אל הפועל שבוע דנא, ואז נוכל לכתב מכתב מאושר בעדך, שיהי' להועיל להקל את אישור נסיעתך בעה"י[8]. אך אם יהי'[9] אפשר לך להוציא אל הפועל את נסיעתך צלחה שיהי' בלא המתנה על המכתב אין כדאי לאחר. והנה כמדומה שהודעתיך שמהועה"כ[10] שלחו לנו מאה לי"ש[11] להוצאת הנסיעה, וכותבים שאם נצטרך יותר אין עיכוב מצדם, ומזרזים לבא בע"ה[12] במוקדם האפשרי, ושהם כבר עסוקים בהכנה של הדירה והמשרד הנחוץ. ולעומת זה הגיענו דעפעשע מועד העיר ביפו, שהם דורשים לבא שמה, ושהם מכינים דירה. ואנחנו לא נדע איך להחליט דבר עד בואנו שמה בחסדי השי"ת[13] שיכונן מצעדנו לטובה.

מהר"ז[14] פינס שי'[15] הגיעני מכתב, שבו נראה איזה דברי קנטור שעוברים בינו ובין המתעסקים באגו"י[16], וע"ז[17] אני מצטער, כי הלא מגמת פנינו בהסתדרותנו הקדושה היא לרומם את נס השלו'[18] ולהופיע בהופעת אורה וברכה על כל מעשה שיעשה לטובת עם ד' בכל צורה וענין. נקוה לכתב לך בקרוב בפרטיות. וכעת אקצר ואו"ש[19] וברכה כנה"י[20] ונפש אביך מצפה אשרך וטובך כה"י[21] מיחל לאור ד' וזיו חסדיו לגוי קדוש על חבל נחלתו סלה.

אברהם יצחק ה"ק

דר"ש[22] באה"ר[23] לאהובנו הר"א[24] קמחי שי' ולכל אוהבנו ודו"ש[25].

הנ"ל

1. ב"ה - ברוך השם

2. למב"י - למנין בני ישראל (בספירת העומר)
3. עטר"ת - השנה תרע"ט (1918/1919) - כתובה במילה "עטרת"
4. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
5. מחוהמ"פ - מחול המועד פסח
6. ית' - יתברך
7. שיהי' - שיהיה
8. בעה"י - בעזרת השם יתברך
9. יהי' - יהיה
10. שמהועה"כ - שמהועד הכללי
11. לי"ש - לירות שטרלינג
12. בע"ה - בעזרת השם
13. השי"ת - השם יתברך
14. מהר"ז - מורנו הרב רבי שם שמתחיל באות ז (כגון זאב / זלמן / זכריה) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
15. שי' - שיחיה
16. באגו"י - באגודת ישראל
17. וע"ז - ועל זה
18. השלו' - השלום
19. ואו"ש - ואומר שלום
20. כנה"י - כנפשו היקרה
21. כה"י - כנפשו היפה
22. דר"ש - דורש שלום
23. באה"ר - באהבה רבה
24. הר"א - הרב רבי שם שמתחיל באות א (כגון אברהם / אליהו / אהרן / אליעזר) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
25. ודו"ש - ודורש שלום